

BOG NE MARA KRVI

ROBERT PETKOVŠEK

„Iz Iraka poročajo, da je eksplozija avtomobila bombe včeraj povzročila pčestdeset mrtvih, druga pa trinajst.“ Takpna poročila, kakrpnno smo na radiu slišali torkovo jutro, ko je nastajal tale komentar, so postala vsakdanjost. Nihče — najmanj pa papež kot varuh verskega, kulturnega in humanega zaklada zahodne civilizacije — ne more ostati neprizadet in križem rok pred temi brezumnimi dejanji, zlasti ko storilci razlog zanje pripisujejo „božji volji“. Papež Benedikt XVI. je nedvoumen in odločen: „Širjenje vere z nasiljem je nekaj brezumnega. Nasilje je v nasprotju z naravo Boga in naravo dupe.“ Svojim besedam doda navedek iz knjige bizantinskega cesarja Manuela II.: „Bog ne mara krvi.“ Si lahko zamislimo bolj kategoričen, jasnejši in bolj človeški nauk o Bogu, kakor so te besede, ki jih je zapisal bizantinski cesar med muslimanskim obleganjem Bizanca, bisera takratnega vzhodnega krščanstva, ki ga danes poznamo pod imenom Istanbul in je že dolgo ena vodilnih prestolnic islama?

„Bog ne mara krvi.“ To je bilo papeževo sporočilo pred predstavniki akademskega sveta na regensburški univerzi, kjer je bil sam nekoč predavatelj. Sledilo je vprašanje, kakrpnno vlogo ima razum v veri, in prepričanju, da vera po svoji naravi stremi k razumevanju same sebe. Papež zavrača podobo samovoljnega, „muhastega“ Boga, ki od človeka zahteva slepo vdanost tudi za ceno krvi in pčevilnih žrtev, to je tudi takrat, ko vere ni mogoče uskladiti z razumom. Takpna ideja Boga je nasprotna katoliškemu nauku, v katerem je bila vera vedno v dialogu z razumom. Iz dialoga med vero in razumom se je rodila zahodna civilizacija. V preteklosti je razum očipčeval vero in ji pomagal, da ni nikdar zapadla v skrajnost, v fundamentalizem. Zaradi svoje odprtosti za razum je vera Cerkve postala zibelka prvih univerz, iz katerih je izpel znanstveno-humanistični duh. Danes, ko znanstveno-tehnični razvoj sega po skrajnih mejah možnega, ko mu je s sredstvi množičnega uničenja mogoče izbrisati človeški rod z Zemlje ali ko naredi celo človeka, je vera poklicana, da očipčuje razum njegovega napuha. Skozi tisočletno izkupnjo so si religije pridobile občutek za temeljna vprašanja človeka, za njegovo dostojanstvo in enkratnost, za smisel, trpljenje in srečo. Teh spoznanj in modrosti sodobna znanost in tehnika ne premoreta, lahko pa se jim v dialogu z vero in religijami odpreta. Dialoga in sožitja med razumom in vero ne spodbuja samo Benedikt XVI., ampak tudi Jürgen Habermas, vodilni mislec na levi. Vera brez razuma vodi v verski fundamentalizem, značilen za Vzhod, razum brez vere pa v znanstveno-tehnični fundamentalizem, značilen za Zahod.

Muslimane je predvsem vznemiril navedek, ki ga je papež vzel iz razprave cesarja Manuela II. o preroku Mohamedu. Z Mohamedom je cesar začel svoje razmišljanje o *džihadu*, nato pa pripel do sklepa: „Bog ne mara krvi.“ Cesar sogovornika spračuje: „Povej mi, kaj je Mohamed prinesel novega, in ne bop videl drugega kakor slabo in nečloveško, kakor to, da je predpisal, naj se vera, ki jo je pridigal, pri z mečem.“ Resnici na ljubo: življenjepisi preroka Mohameda ne prikažejo v svetniški luči. V natančnem življenjepisu Maxima Rodinsona najdemo opis naslednjega dogodka: „Ko so prinesli verze pesnice Asme bint Marvan Oznanjevalcu, je zelo glasno dejal: ‘Ali me res nihče ne bo repl Marvanove hčere?’ Tam je bil neki mož iz pesničinega klana, Omajr ibn Adi. Dober razlog, da dokaže svojo gorečnost. Še isti večer je odpel k njej. Spala je sredi svojih otrok. Zadnji, ki ga je pe došla, je dremal na njenih prsih. Prebodel jo je s svojim mečem in naslednji dan poiskal Oznanjevalca. Rekel je: ‘Božji Poslanec, ubil sem jo!’ On je odvrnil: ‘Pomagal si Alahu in njegovem Poslanecu, Omajr.’” (*Mohamed, Družina*, 2005). Tudi knjige *Stare zaveze*, ki so svete knjige Judov in kristjanov, so polne krvavih dogodkov, a teh dogodkov judovsko-krščanska razlaga ne jemlje nekritično kot vzorce, vredne posnemanja. Razume jih kot korak na poti, ki vodi k vedno globljemu razumevanju Boga kot ljubezni. V razumskih sredstvih, ki jih uporablja teologija, da bi se dokopala do globljih spoznanj o Bogu, krščanstvo ne vidi nevarnosti za vero, ampak možnost njenega prečipčevanja.

Mufti v Sloveniji je v izjavi pokazal, da sprejema papežev akademski pristop k razumevanju svetih knjig. Dejstev ni mogoče zanikati in na tem temelji resnica. Šele na podlagi sprejemanja dejstev in resnic je možen tudi dialog. Tega pa velik del islamskega sveta ne more sprejeti; to se je znova izkazalo v odzivu na papeževe besede. Odnos do resnice je temeljna razlika, ki ločuje ta del islamskega sveta od zahodne civilizacije. Zahodna civilizacija je namreč že od svojih antičnih in krščanskih začetkov dalje za temeljno vodilo sprejemala iskanje resnice: „Platon je moj prijatelj, pe večja prijateljica je resnica,“ pravi Aristotel. Pred dialogom je iskanje resnice. Samo resnica osvobaja! Proti zahodnemu relativizmu in islamskemu fundamentalizmu, ki resnico spodkopavata, nastopa sedanji papež kot vnet iskalec resnice. To je izzvalo tisti del islamskega sveta, ki svoje vere ni pripravljen postaviti pred razsodipče razuma. Po drugi strani pa so papeževe besede podpora zdravemu delu islama, v katerem je vera že zdavnaj stopila v dialog z razumom.

Papež Benedikt XVI. je goreč zagovornik dialoga, pred to pa postavlja iskanje resnice, brez katere je vsak dialog prazen in navidezen. Obenem so njegove besede lekcija zahodnim politikom, ki si v duhu političnega pragmatizma zatiskajo oči pred resnico in služijo vpečnosti tudi, ko gre za vprašanje islama v Evropi.

(Po Družini)

Se bo Velika Britanija oprostila?

BRITANSKI POSLANEC V SVOJEM IMENU OBŽALOVAL PREDAJO DOMOBRANCEV

Konec druge svetovne vojne je angleška oblast v Avstriji nazaj v Jugoslavijo poslala 12.000 „predanih domobrancev“, ki so jih nato politični sovražniki pobili, je v izjavi zapisal poslanec večinske laburistične stranke v britanskem parlamentu John Austin. Kot je svojo potezo pojasnil v izjavi časnikarjem, je Slovenija danes zaveznica Velike Britanije v zvezi NATO in tudi članica Evropske zveze, zato si državi skupno delita odkritost, demokracijo in obvezo do povojne sprave. „V tem duhu bi rad izrazil obžalovanje za to, kar so storili Britanci,“ je pe zapisal Austin.

Vsestrankarska skupina britanskega parlamenta za Slovenijo je na povratni obisk prišla na

povabilo poslanke Mojce Kucler Dolinarjeve (NSi), ki vodi Skupino prijateljstva DZ z Veliko Britanijo. Britanska delegacija je s slovenskimi sogovorniki izmenjala izkupnje na področjih varnosti, sociale, demografije in drugih. Ker je Velika Britanija že predsedovala EZ, bodo predstavniki najstarejpe demokracije na svetu svoje izkupnje zelo radi delili s Slovenijo, ki bo zvezi predsedovala v prvi polovici leta 2008, je pe dejal Austin.

Poslanica Dolinar se je zahvalila Austinu za njegova prizadevanja. Pod predlog, ki nosi oznako EDM 1916, se je do sedaj podpisalo 60 poslancev. Spodnji dom britanskega parlamenta naj z obžalovanjem ugotovi, da je dejstvo, da so bili ob koncu druge

svetovne vojne „slovenski vojaki razoroženi proti svoji volji“ in repatriirani. To je privedlo do tega, da so politični sovražniki mnoge od njih v domovini izvensodno pobili, zato poslanci ugotavljajo, da je britanska oblast naredila napako, katere posledica je bila izguba 12.000 življenj, pipe na spletni strani britanskega parlamenta.

Če bi do izraza obžalovanja resnično prišlo, bo to izjemen prispevek, ne samo za razjasnitev zapletenih dogodkov, temveč tudi k nadaljevanju demokratizacije Slovenije, je ocenila poslanica. Takrat je namreč prišlo, tako poslanica, do največjega genocida na evropskih tleh po drugi svetovni vojni.

Po STA

Bajuk kandidat za Evropejca leta

Slovenski finančni minister Andrej Bajuk je med kandidati za Evropejca leta, to je za nagrado, ki jo vsako leto po izboru bralcev podeljuje bruseljski tednik o evropskih zadevah *European Voice*. Kot razkrivajo v zadnji pčevilki objavljene nominacije, je Bajuk predlagan za dosežkarja leta 2006, ker je Sloveniji kot prvi novi članici Evropske unije uspel zagotoviti zeleno luč za vstop v evro.

Kot nominiranec v eni izmed devetih posebnih kategorij pa se Bajuk poteguje tudi za glavno nagrado Evropejca leta, prestižni naziv, ki je lani npr. pripadel luksemburškemu premierju Jean-Claude Junckerju. Skupaj je kandidatov v vseh kategorijah natanko 50, deset naslovov pa bo EV podelil v

torek na posebni slovesnosti v Bruslju.

Že v kategoriji za dosežkarja leta - ta naslov je kot edinemu Slovcu doslej leta 2003 pel v roke Lojzetu Peterletu - ima Bajuk sicer hudo konkurenco. Kandidati so namreč pe pef Evropske centralne banke Jean-Claude Trichet za ohranitev ugleda institucije, kandidat za novega francoskega predsednika

Nicolas Sarkozy za najbolj jasno francosko vizijo prihodnosti Evrope, francoska kirurga Bernard Devauchelle in Jean-Michel Dubernard za prvo presaditev obraza na svetu ter pef organizatorjev svetovnega nogometnega prvenstva v Nemčiji Franz Beckenbauer.

Slovenski veleposlanik v Vatikanu

Ivan Rebernik, ki je bil konec junija 2006 imenovan za izrednega in pooblaščenega veleposlanika Slovenije pri Svetem sedežu, je v apostolski palači v Castel Gandolfu blizu Rima predal poverilna pisma papežu Benediktu XVI. Rebernik je v svojem nagovoru opisal odnose med obema državama kot zgledne, k čemur je po njegovih besedah pripomogel sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, podpisan leta 2001.

Novi veleposlanik je poudaril, da je na podlagi tega sporazuma zagotovljena duhovna oskrba v vojski, policiji, zaporih in bolnišnicah, kot pozitivno pa je označil tudi repčevanje denacionalizacijskih zahtev rimskokatoliške cerkve. Izrazil je prepričanje, da bodo v kratkem repčena tudi druga odprta vprašanja.

Spomnil je na oba obiska

prejpnjega papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji in se zahvalil za naklonjenost, ki jo Slovencem izraža njegov naslednik. Kot pomembna izraza te naklonjenosti je omenil ustanovitev treh novih pčkofij aprila 2006 in imenovanje nekdanjega ljubljanskega nadpčkofa Franca Rodeta za kardinala.

Benedikt XVI. se je strinjal z veleposlanikom, da so odnosi med državama zgledni in da jih bo izvajanje omenjenega sporazuma pe okrepilo, „seveda ob spoštovanju legitimne laičnosti države“. Med odprtimi vprašnji je posredno omenil verouk v polah in dejal, da ima slovenski narod pravico izražati svoj krščanski značaj, ki ga postavlja

v kontekst Evrope. Zato morajo odgovorni najti primerne metode, s katerimi bodo nove generacije lahko spoznavale in cenile vrednote preteklosti in pridobile znanje o kulturnih, etičnih in verskih temeljih, na katerih se je gradil narod skozi stoletja.

Rebernik, sicer diplomirani teolog in doktor filozofskih znanosti, je bil med drugim med letoma 1995 in 1997 strokovni sodelavec Knjižnice Vzhodnega papeškega inštituta v Rimu. V obdobju med letoma 1980 in 2004 pa je v Vatikanski apostolski knjižnici med drugim opravljal naloge direktorja katalopkega oddelka. V tem času je bil tudi redni profesor na vatikanski poli za knjižničarje.

BERI...

BERNARDA FINK NA NASLOVNICI REVIJE 2

USPEL MLADINSKI DAN V SAN JUSTU 3

KAKŠEN BO MARTIN FIERRO NA SANHUŠKEM ODRU 4

Obraz na naslovnici

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

V časopisnem kiosku je polno revij in časopisov, ki ponujajo svoje tekste, obraze, slike ... Ker nam obrazi iz slovenske scene („del jet set esloveno“) niso kaj dosti znani, navadno le mimogrede popkili po njih, brez pravega užitka.

Pa se zgodi, da na naslovnici zagleda prijazno nasmejan obraz, ki ti je znan, a nisi prepričan, če pripada tisti/tistemu, na katero/kateroga misliš. Nikjer imena, a končno rečeš: Pa saj ta je ta! In res: na naslovnici zadnje izdaje revije Jana je očarljiva slika „naše“ Bernarde Fink Inzko!

Potem odpreš revijo in najdeš sliko in tekst čez dve strani o njenem življenju, delu in obveznostih, ki jih ima kot žena veleposlanika in mati dveh otrok; o njenih dosežkih in prizadevanjih, da bi

uspešno usklajevala pevsko kariero z družino. „Z dobro voljo, ljubeznijo in odločnostjo je mogoče vse“.

Članek je naslovljen Slovenka sem, tako je mati d'jala. Kot zaključek iz prebranega pa lahko mirno zamenjamo naslov (ali mu dodamo kot podnaslov): Slovenka sem, Slovenka čem ostati!

GB

V Mariboru razglasili nad kofijo

V mariborski stolnici so ob 160. obletnici pkofovskega posvečenja blaženega Antona Martina Slompka slovesno razglasili mariborsko nadpkofijo in metropolijo.

Potem ko je Sveti sedež 7. aprila letos na Slovenskem ustanovil tri nove pkofije, mariborsko pkofijo pa povzdignil v nadpkofijo, je bil tokrat dotedanji mariborski ordinarij Franc Kramberger umeščen za tamkajšnjega prvega nadpkofofa in metropolita.

Somaševanje pkofov in duhovnikov je vodil Franc Kramberger, slovesni govornik pa je bil apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello, ki je v Maribor iz Vatikana prinesel in prebral tudi listino o razglasitvi nove nadpkofije. Na slovesnosti so sodelovali pe Stolni zbor Maribor, mešana pevska zbor iz župnij Dramlje in Prihova ter solisti in simfonični orkester mariborske stolnice.

Med zbranimi gosti so bili poleg predstavnikov verskega življenja tudi visoki predstavniki slovenske politike, mestne občine Maribor, mariborske univerze in nekaterih drugih verskih skupnosti v Sloveniji.

Zemljevid slovenske cerkvene pokrajine je z razglasom papeža Benedikta XVI. dobil novo podobo. V okviru ljubljanske nadpkofije je bila namreč ustanovljena nova novomeška pkofija s sedežem v Novem mestu, v kateri je za pkofo-ordinarija papež imenoval dotedanjega ljubljanskega pomožnega pkofofa in generalnega vikarja Andreja Glavana. Dotedanja župnijska cerkev Novo mesto - Kapitelj je postala stolna cerkev sv. Nikolaja.

Na območju prejšnje mariborske pkofije sta s papeževim sklepom nastali tudi celjska pkofija s sedežem v Celju in murskosobotška s sedežem v Murski Soboti. Za pkofo-ordinarija v Celju je papež imenoval dotedanjega mariborskega pomožnega pkofofa in generalnega vikarja Antona Stresa, za ordinarija v Murski Soboti pa Marjana Turnpka, dotedanjega rektorja bogoslovnega seminarija v Mariboru.

Stolnici sta postali dotedanji župnijski cerkvi, v Celju sv. Danijela, v Murski Soboti pa sv. Nikolaja.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

STONE MIZERIT

Priznanje vlade, da resnično misli na ustavno reformo, je prižgalo alarmne luči v vsej opoziciji. A mimo te enotne reakcije, nasprotniki predsednika države ne morejo najti vzroka, da bi skupali doseči skupen volilni nastop.

Korak nazaj. Ko je tukajnji jutranjik objavil „govorico“, da vlada pripravlja osnutek ustavne spremembe, je vse skupaj zvenelo bolj kot fantazija. A že naslednji dan je pef kabineta Alberto Fernández potrdil, da je to res, da se sicer nikomur ne mudi, a ustavna sprememba je na pohodu. Če upošteujemo, da od zadnje ustavne reforme iz leta 1994 ni preteklo veliko časa in tudi da ni prišlo do globokih državl-janskih sprememb, je težko opravičiti to iniciativo. Po drugi strani pa je kar nekaj določil zadnje reforme, ki pe čakajo na izvedbo, na pristojna zakonska besedila in na uresničitev v vsakdan-jem dogajanju. Kaj torej naj bi spreminjali? Minister je obrazložil: podaljšali naj bi predsedniški mandat, od sedanjih pirihih, na pet ali pest let, in prepovedali ponovno izvolitev. Prav obratno od tega, kar smo storili leta 1994.

Nasprotna poteza. Isti vzrok? Zanimivo je pogledati razloge izpred desetletja in danes. Takrat je Menem vztrajal (in Alfonsin pristal), da je v politično nestabilni Argentini 6 let predolga doba. Skrajjali smo jo torej na piri in predsedniku (Menemu) poverili možnost ponovne kandidature. Vse se je izkazalo jalovo, saj je De la Rúa padel pe pred piriimi leti, Menem pa je hotel pe tretjo predsedniško dobo. Sedaj pa Kirchner predlaga ravno obratno. A opozorimo na eno malenkost: ustavodajno skupčino naj bi sklicali in reformo izvedli pe po predsedniških volitvah prihodnjega leta. V tem primeru bi Kirchner, ki bo skoraj gotovo kandidiral in bil ponovno izvoljen, v drugem mandatu lahko vladal pest let, torej skupaj 10, enako kot Menem.

Malo se sprenevedajmo (ali po ppanško: „delajmo se osle“). V sklopu današnje situacije je težko razumeti vladne razloge. Ustavo naj bi spremenili, ker naj bi bila piri leta premalo časa, da neka vlada izvede v celoti svoj program. Poleg tega naj bi možnost ponovne kandidature odtegnila pozornost predsednika od vladanja in ga preveč osredotočila v volilno kampanjo za novo predsedniško dobo. Prav v tem pa je hudo sprenevedanje, ker istočasno ko na državni ravni trdi to, na provincijskih brez rdečice na obrazu podpira napore raznih prijateljskih guvernerjev, ki se borijo za ponovne mandate. Položaj

zaide v skrajnost v primeru province Misiones kjer se guverner Carlos Rovira (navdupen predsednikov pristap s Kirchnerjevim blagoslovom poteguje za ustavno reformo, ki bi mu dovolila neomejen ponovne kandidature.

Kaj (ne) bo storila opozicija. Ves nasprotni breg je zagnal vik in krik. A kaj več vsaj zaenkrat ne moremo pričakovati. Predvolilni čas in misel na razne kandidatne listine buri duhove in razbija skupine. Najbolj značilen dogodek preteklega tedna se je sukal prav okoli moža, ki bi lahko pritegnil proke opozicijske sektorje. Bivpi gospodarski minister Roberto Lavagna je v Mar del Plati zbral svoje peronistične in radikalne prijatelje. A dovolj je bilo, da se je na srečanju samo pojavila gospa Chiche Duhalde, da je med enimi in drugimi zagorelo. Lavagna je sicer v svojem nagovoru pojasnil, da smo „pele pri temeljih“ skupnega opozicijskega nastopa, a če se že pri temeljih porajajo take težave, kako bo, ko bomo gradili streho. Ni da bi prodajali optimizem.

Grenko potovanje. Vse to se je dogajalo potem, ko se je predsednik že vrnil iz Združenih ameriških držav, kjer se je udeležil zasedanja Organizacije združenih narodov. Potovanje, ki naj bi imelo močan gospodarski prizvok, saj je bil namenjen iskanju kapitalov za nove investicije, ni poteklo v najboljši luči. Izgleda kot da predsednik težko razume dejstvo, da mu določena prijateljstva ne koristijo na mednarodnem odru. V tem pogledu je bilo zanimivo tudi srečanje njegove žene, senatorke Cristine s predstavniki židovskih skupnosti v ZDA. Ves židovski svet namreč zaskrbljeno gleda nekatere protionistične pojave v Argentini, pe bolj pa prijateljstvo z venezuelskim Chavezom, ki zavzema skrajne protizraleske položaje in utrjuje prijateljstvo z Iranom. Ko so židovski predstavniki to skrb izrazili gospe Cristini, jih je ostro zavrnila, čepe da „Argentini nihče ne izbira prijateljev“.

Različna zgodovina. Te dni je umrl (bivpi?) gverilski vodja Gorriarán Merlo. Bil je eden ustanoviteljev Ljudske revolucionarne vojske (ERP) in je krvavo nastopal v desetletju 1970. Že v dobi civilnih vlad je vodil zadnji veliki gverilski udar revolucionarne skupine MTP leta 1989 na vojašnico v La Tablada, kjer je bilo desetine smrtnih žrtev. Bil je ujet, obsojen a končno pomilopčen. A nje-mo niso ukiniteli pomilostitve kot raznim generalom. Merlo je mirno preživljal svoje dni, dokler ga ni k božji dekli privedla bolezen. Morda se bo kdaj pisala drugačna zgodovina kot se pipe danes.

Rozina Švent — doktor zgodovinopisja

Ljubljanska univerza je pred kratkim podelila doktorsko čast profesorici zgodovine Rozini Švent, sicer znani arhivarki v Narodni univerzitetni knjižnici (NUK), kjer že dolga leta zbira in urejuje arhiv literature Slovencev po svetu, delo, ki ga opravlja s talentom, z izrednim kulturnim in narodnostnim čutom ter humano plemenitostjo.

Pred nekaj leti se je kratek čas nahajala med nami v Buenos Airesu in si ob prizadevanju za strokovno ureditev arhiva slovenske skupnosti, predvsem SPE v Argentini, pridobila splošno simpatijo in prijateljstva. Svojo doktorsko tezo je branila pred komisijo znanih zgodovinarjev Nečaka, Repeta in Mlakarja (slednji je avtor sloveče zgodovinopisne knjige **Slovensko domobranstvo: 1943-1945**, s katero si je zaradi objektivnosti, lepote in jasnosti jezika pridobil simpatije tudi v emigraciji).

V svoji tezi je Rozina Švent prikazala življenje slovenskih protikomunističnih beguncev na avstrijskem Koropkem leta 1945-1950, začepi prav z albijansko izročitvijo slovenskih domobrancev Titu in v smrt. Gre za zgodovinsko delo, ki natisnjeno obsega preko 400 strani in je obogateno z zgodovinskimi fotografijami ter s statičnimi pregledi.

Dokumente je zbirala in pudirala skoraj 20 let. Čudi ptevilno virov in podatkov, ki jih je zbrala, preiskala, urejeno podala in komentirala. Podrobno je obdelala polstvo, o katerem pravi, da je eden največjih dosežkov begunske skupnosti, ker je — tako ona oceni — uspešno organizirala skoraj vse vrste pol v tako kratkem času in v tako minimalnih pogojih bivanja. Ne zamolči sovražnih.

Obdelala pa ni samo polstva, temveč tako rekoč vse življenje beguncev — od kulturnega delovanja do same organizacije in uprave taboriŕ — vse do končane razselitve beguncev po svetu. Obžalovati je samo, da ni vključila v to svojo zgodovinsko tudijo beguncev po begunskih taboriŕih v Italiji, saj so tvorili z begunci v Avstriji enoto, ki se je pozneje imenovala Slovenska politična emigracija (SPE), ki v nekem smislu obstoja pe danes.

Avtorica izjavi, da ni mogla obdelati, kot je hotela, politični del te zgodovine, ker so ji bili za to potrebni dokumenti nedostopni, tako od ene strani kot od druge ... Prva, revolucionarna stran, jih je načrtno sproti ali s časom uničila, da so od uničenih dokumentov zgodovinskih dejanj ostale le njihove posledice kot edini, faktografski dokazi. (Tipičen primer je danes Mitja Ribičič, ki je Slovenijo spremenil v pokopalniŕe za katerega pa trdi Vrhovno tožilstvo, da ni dovolj dokazov za to ...). Druga, begunska oz. protikomunistična stran, da pa nekatere važne politične dokumente ljubosumno skriva. Tu misli R.Š. v prvi vrsti na arhiv papeškega delegata dr. Jožeta Jagodica, ki se čuva v Nadpkofijskem arhivu v Ljubljani in je proglaŕen za nedostopnega do leta 2045(!). Prav tako so ji bili nedostopni nekateri arhivi v Argentini. Zaradi tehničnih razlogov — pove — ni mogla uporabiti arhiva dr. Arneža, ki ga, po preselitvi, pele zdaj urejajo v Arhivu Slovenije.

Z ozirom na doslej dostopno gradivo pa je prepričana, da je naredila največ, kar se je dalo. In resnično, z grafičnega vidika bi lahko to njeno zgodovino slovenskih beguncev po uspeli komunistični revoluciji v Sloveniji in Jugo-

slaviji jemali kot tomografijo beguncev Slovencev v Avstriji, kajti naslikala jih je do takih podrobnosti, da se je čuditi. Ne glede na to, da se je rodila, polala in izpolala v agipropskem režimskem komunističnem učnem sistemu, najstrožjem ravno pri zgodovinopisju, (njen profesor zgodovine je bil prav nekdanji partizanski duhovnik Mikuž), in ne glede, da R.Š. ostaja v političnem ter ideološkem ozračju, ki ga je od mladosti vdihavala, je opravila svoje delo z najboljšo voljo strokovne poštenosti, sicer tako odsotne v komunističnem zgodovinopisju. Dokazala je v detajlih, hote ali nehoti, kako zdravo je bilo narodnostno, kulturno in etično slovensko begunsko ljudstvo (najdalj od kakega narodnega izdajstva), ki pa je moralo za ceno življenja bežati na tuje, ker je bilo v domovini in v takratnem svetu politično obsojeno na smrt ali na izgnanstvo. Prihodnji slovenski rodovi bodo R.Š. hvaležni za to zgodovino svojih nesrečnih prednikov, s pomočjo katere bodo morda lažje razumeli tragiko Slovenskega naroda leta 1945, v kolikor je ta sploh dojemljiva.

Hvaležnost in pohvalo pa je R.Š. zaslužila tudi od SPE, ker je v svoji doktorski tezi repila — kar SPE sama ne bi mogla repiti, ali kar enostavno ni repila — namreč podobo časa in ljudi, ki bi jo sicer kunami zgodovine zagrnil v pozabo za vedno.

Slovinci v Argentini in po svetu dr. Rozini Švent iskreno čestitamo za zaslužen doktorat, njeno zgodovinsko delo pa bomo vključili na posebno mesto in v svojo zavest.

Branko Rebozov

brankorebozov@arnet.com.ar

SLOVENCİ V ARGENTINI

SAN JUSTO

35. Mladinski dan

Naročeno lepo vreme, dobro razpoloženje in razburjenost, vse se je mešalo zgodaj zjutraj, ko so se mladi v nedeljo 10. septembra zbirali v Našem domu za svoj 45. mladinski dan. V sprevedu narodnih noč so odšli v sanhučko stolnico, kjer je g. Franci Cukjati daroval sv. mašo, somapeval pa dr. Alojzij Kukovica. Peli so mladi Našega doma, zadnjo pesem pa skupno z zborom pole Franceta Balantiča: odlična poteza, saj lahko zatrdimo, da dosedanje uspešno delovanje Našega doma gotovo predstavlja kontinuiteta, ki se gradi iz roda v rod.

Po maši, že v poslopju Doma, se je vrnilo dviganje zastav ob petju argentinske in slovenske narodne himne. Takoj za tem se je začelo tekmovanje v odbojki za fante in dekleta.

Ko se je bližalo poldne so naši želodci postali zahtevni, a že je bilo na razpolago okusno kosilo, za katerega so poskrbele Irena Godec, Nadi Indihar, Francka Juhant, Anica Klarreich, Nežka Kržipnik in Marjana Lipušček.

Letos moramo skupino mladih zelo pohvaliti, saj se je kulturni program začel ob napovedani uri. Kdor je po stari navadi pripel uro kasneje, je zamudil skoraj vso predstavo. Naj se ta dobra poteza ukorenini in nadaljuje!

Priloga programa 45. letnice krajevnih Slovenske deklipke organizacije in Slovenske fantovske zveze je bila odlično izpeljana. Zamisel je združila v argentinskem in slovenskem plesu ter v slovenske besede jedro mladinskega delovanja v Našem domu: pretakanje vrednot iz roda v rod.

Tako, je v imenu mladine predsednik SFZ Marjan Godec med drugim poudarjal:

„Slovenska kultura je ognjiče ob katerem se mladi zbiramo. Trudimo se, da bi nadaljevali delo, ki so ga naši predniki začeli. Na i dedje in na i star i so zgradili dom, mi smo ga dolžni vzdrževati; na i predniki so gojili slovenski jezik, na a dolžnost je da sloven čino vsak dan uporabljamo; od dedov in star ev smo prejeli ljubezen do petja, glasbe in plesov, na e poslanstvo je vse to posredovati zanamcem ...

Samo z vztrajnim delom in božjo pomočjo bomo uresničili našo dolgoletno geslo: Zdrženi v bodoči rod.

In začel se je program. Z občutjem je Martin Selan povezoval točke, ki so zajele prihod naših prednikov v Argentino, razvoj in obstoj naše skupnosti v novem svetu.

Začetek programa je bil posvečen Argentini, ki je velikodušno sprejela našo dede in star e. Skupina starih e mladine je zaplesala argentinski folklorni ples „chotis“. Sledile so predstavitve s kotalkami in v slovenskih no ah.

Posebno moramo poudariti skrbno pripravo programa: bogate in natančno urejene obleke, pričeske in dobro izbrana glasba so v publiko vzbujali nenehno odobravanje.

Pri kotalkanju sta se predstavili kar dve skupini, mlajše deklice ter skupina starih e deklic. Ples sta pripravili Monika Kerpič Rovar in Danica Šenk.

Sledil je ples srednje skupine mladih; v njem so uprizorili sceno gozdarjev, ki so s sekirami in žagami spretno korakali in so se jim kasneje pridružila dekleta, da so skupaj zaplesali valček.

Takoj za njimi so se predstavile gorenjske narodne noče in otroška folklorna skupina. Nekaj besed o tej skupini: rodila se je kot ena izmed domovskih dejavnosti. Z oskrbo voditeljic (prof. Mirjam Mehle Javorpek, Berni Juhant in Lučka Groznik) se

je otroška folklor razvila v stalno skupino, ki deluje že skoraj dve leti in krasi vsako prireditev v Našem domu, vedno pripravljena za nastope. Od tukaj se jim prav iskreno zahvalimo za ves trud!

Zadnja točka je bila na skrbi starih e skupine mladih, ki je razveselila prisotne s plesom gasilcev.

Izredno pretilno občinstvo (okrog 700 gledalcev!) je sledilo raznim nastopom. Jasno je, da brez idealov, ki so jih posredovali naši predniki, vsega tega ne bi bilo mogoče storiti. Zdrženi v bodoči rod! To ne bi smele biti le prazne besede, temveč pot, ki jo skupaj prehodimo, ki nas vodi skozi življenje.

Po končanem programu je krajevni župnik dr. Alojzij Kukovica pozdravil in pohvalil delo mladih.

Sledile so zahvale in razdelitev pokalov zmagovalcem sportnih tekmovanj. Pri tekmah v odbojki so se izkazali kot najboljši dekleta in fantje Našega doma, ki so se precej časa praznovali.

Mladina Našega doma se je posebno zahvalila vsem, ki so pripomogli k uspehu zahtevnega programa. Med njimi so bili Tone Oblak za sceno na dvorišču in v dvorani; Metka Markovič Marinčič, Ema Urbančič Maruščič, Stanko Jelen in Andrejka Puntar za ples; Marija Urbančič Zupanc za besedilo povezave; luč in zvok: Marko Štrubelj, Luka Štrubelj, Erik Oblak in Aleks Puntar. Krole so pripravile Olga Radop Marija Štrubelj in Anica Zakrajpek; za dobrote z raznja so skrbeli Henrik Bregar, Richard Godec, Janez Puntar in Franci Urbančič. Vsem, ki so priskočili na pomoč iskren Bog Ionaj, čestitke nastopajočim in učiteljem plesov ter veliko korajže in vztrajnosti za nadaljnje delovanje!

-a. -c.

NAŠA GLEDALIŠČA

S Pristave v Slovenijo

To ponedeljek, 25. septembra je odpotovala na turnejo po Sloveniji Gledališka skupina Pristava. Pod vodstvom režiserja Dominika Oblaka bodo med petkom 29. in soboto 7. oktobra gostovali po različnih krajih z dramo Alejandra Casone „Drevesa umirajo stoje“.

To je že tretja gledališka skupina na emigracije, ki obi če domovino star ev in starih star ev, da ponese dokaz na ega obstoja in na e gledali ke dejavnosti. Turnejo organizira IZSELJENSKO DRU TVO SLOVENIJA V SVETU, s podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Je p tudi že drugič, ko se na e gledali ča predstavijo v Sloveniji z istim avtorjem. Španec Alejandro Casona je med nami zelo priljubljen. „Barko brez Ribiča“ je popeljala skupina iz Slovenske vasi, sedanje delo pa je prevod pristavske rojakinje, sedaj v Sloveniji živeče Mirjam Jereb Batagelj.

Skupino, poleg režiserja Oblaka, sestavljajo e Lučka Jereb Oblak, Gabrijela Bajda Križ, Nadi Kopač Grohar, Elizabeta Petkov ek Mavrič, Helena Dolin ek, Gregor Batagelj, Andrej Golob, Milo Mavrič, Matjaž Čeč in Martin Križ.

Nastopi se bodo odvijali po sledečem programu: petek, 29. september ob 20. uri: Župnijska dvorana, Dol pri Ljubljani 1; sobota, 30. september ob 19. uri: Ljubljana, Šentjakobsko gledališče, Krekov trg 2; nedelja, 1. oktober ob 16. uri: KUD Šentjop, Šentjop nad Horjulom 13; ponedeljek, 2. oktober ob 20. uri: Štandrež pri Gorici, župnijska dvorana Anton Gregorčič; torek, 3. oktober ob 20,30: SNG Nova Gorica, Trg E. Kardelja 5; sredo, 4. oktober ob 19. uri: KUD Laze v Tuhinju, Laze 4/a; četrtek, 5. oktober ob 19,30 uri: KUD Davorina Jenka Cerklje, Zadržni dom; petek, 6. oktober ob 19,00: KD Destrnik-Volkmerjev dom, Janežovski Vrh 44; in končno sobota, 7. oktober ob 19,00: KD Podbrezje.

Pristavski gledališki skupini želimo pri tem zahtevnem in odgovornem podvigu srečno pot in obilo uspehov.

NAŠA SKUPNOST ŽIVI

V soboto, 2. septembra zvečer je v slovenski hiši imel predavanje za visoko olce prof. Martin Supnik. Naslov predavanja je bil „Razmišljanje o etiki in sodobnosti“.

V petek, 8. septembra je bila na Pristavi v Castelarju seja Medorganizacijskega sveta. Vodil jo je predsednik Zedinjene Slovenije g. Lojze Rezelj.

V soboto, 9. septembra je Slovenska kulturna akcija priredila v Slovenski hiši koncert zbor „Niños y jóvenes de Bariloche“ in „Camerata Nativitatis“ pod vodstvom prof. Andreja Jana. Vse je pozdravila predsednica SKA dr. Katica Cukjati.

Isti dan zvečer je bila v Slomškovem domu v Ramos Mejiji premiera igre „Ariela, mala morská deklica“. Vabila je Slomškova polá.

V nedeljo, 10. decembra je bil v Na em domu v San Justu 45. mladinski dan. Po maši, dviganju zastav in tekmovanju je bilo skupno kosilo. Proti večeru je bil kulturni program, nato pa prosta zabava. Sodeloval je Slovenski instrumentalni ansambel.

V soboto, 16. septembra, je bil v Slovenskem domu v San Martinu pomladanski ples, ki ga je organizirala tamkajšnja mladina.

V nedeljo, 17. septembra je bila v Ramos Mejiji 45. obletnica Slom kovega doma. Geslo prireditve je bilo „Zvesti sinovi dveh domovin“. Po dviganju zastav in zahvalni sv. maši je bilo prijateljsko kosilo. Popoldne je bil kulturni program. Slavnostni govornik je bil g. Herman Zupan. Sledila je Molierjeva igra „Zlahtni mešan“ v režiji Aleksandra Omahna. Izvajala jo je gledališka skupina Slomškovega doma.

V četrtek, 21. septembra je Zveza slovenskih mater in žena iz San Martina imela svoj redni sestanek. Praznovala so rojstne dneve članic.

V soboto, 23. septembra je bila v Slovenski hiši Slom kova proslava na ih olskih tečajev. Po maši je Slomškova polá predstavila igro „Ariela, mala morská deklica“.

V Našem domu pa je bil isti dan zvečer slavnostni koncert ob 35. obletnici Mešanega pevskega zborá iz San Justa.

V nedeljo, 24. septembra je bil mladinski dan v Slovenski vasi v Lanusu.

D-ova za tiskovni referat Zedinjene Slovenije.

RAZGOVOR PRED UPRIZORITVIJO

Martin Fierro na sanhu kem odru

Ob priložnosti letopnjega Slovenskega dne in 50. obletnice Napęga doma v San Justu, bo režiser Blaž Miklić postavil na oder igro Martin Fierro. Ideja se je pojavila že pred tremi leti, a prišla do izraza ob pripravah na petdesetletnico.

„Martin Fierro, katere avtor je José Hernández, je argentinska epska pesnitev, prevedena v 70 jezikov. V slovenščino jo je prevedel dr. Tine Debeljak in izdal leta 1970.“ Sredi vaj in priprav si Blaž Miklić vzame čas za razgovor in pojasnila. „Poleg Hernandezovega izvornika je vrsta tekstov za gledališče. Besedilo, ki ga bomo uporabili, je pripravil José González Castillo, prevedel pa prav tako dr. Tine Debeljak. Odrsko besedilo je dr. Debeljak dokončal leta 1983. Kot častni član Napęga doma nam ga je pred smrtjo podaril in od takrat je čakalo na uprizoritev. Mislim, da je letos najlepša priložnost, ob 120-letnici smrti Hernándeza in 50. obletnici Napęga doma. S tem se hočemo tudi zahvaliti Argentini, ki je napę starpe in nas sprejela z odprtimi rokami.“

- Je odrsko besedilo popolnoma originalno?

- V tekstu je bilo veliko besed, ki so bile težko razumljive. Prevajalec je skrbel predvsem, da se rima ne bi izgubila. Zato sem stopil k Tinetu Debeljaku ml. in on je te besede spremenil. Spoštoval je rimo, a verz je postal bolj razumljiv in smiseln. Bistveno pa je tudi, da bo predstava zvesta delu, kot je bilo napisano. Za vredno zgodovinsko ozadje sem prebral in ogledal filme vrste drugih gavčevskih stvaritev: Don Segundo Sombra, Juan Moreira ...

- Koliko ljudi bo nastopalo na tej igri?

Vaje so v polnem teku in priprave lepo napredujejo

- Skupaj bo nad šestdeset igralcev. Od Martina Fierro pa do zadnjega gavča, vsaka podoba na odru je iz originalne pesnitve. Nobena oseba ni bila izključena, pa čeprav ima vloga le nekaj besed. Zato je velika zasluga tistih igralcev, ki sodelujejo pri igri morda le s kratkim nastopom. Celotnemu delu dodamo dva plesa, ki obogatita dinamiko in življenje igre. Pokažemo, da so se gavči v pulperijah tudi veselili, vsaj v tistem prvem obdobju. Nastopa 18 parov, torej skupaj 36 plesalcev, s čimer postavimo na oder nad 90 oseb. Vendar tako plesi kot spopadi niso spektakel zase ampak so bistveni deli igre, kjer vse poteka v eni sami enoti.

- Bodo nastopili samo sanhu ki igralci?

- Ne, povabil sem igralce tudi iz drugih Domov. Najprej, ker je poleg napę obletnice tudi 51. Slovenski dan. Poleg tega sem mnenja, da lahko tekmujejo odbojki ali nogometu, ko pa gre za kulturo, moramo preseči okostenele lokalpatriotizem in pomagati drug drugemu, ker je to edino zagotovilo, da bomo vztrajali v slovenskem jeziku in delali v skupnosti naprej.

- Na kak ne težave ste naleteli s sceno za tako dinamično igro?

- Igra ni samo dinamična, je tudi zelo zahtevna. Vsebuje tri dejanja in enajst slik, in vsaka slika ima svojo sceno, ker ima tudi svoj pomen. Glede težav, pa je vse v rokah g. Toneta Oblaka, ki za vsako sliko pripravlja primerno sceno. Vse to se bo na iznajdljiv način obračalo. Pripomnil bi, da bo poleg hitre spremembe slik celotno dogajanje povezano s kitaro in bobnom, tako da bo publika v stalni napetosti.

- Igra je tudi strokovno zelo zahtevna.

- Režija je v celoti moja. Potrebovali pa smo seveda strokovnjake, na primer v spopadih, v detajlih, kako se je gavč boril, kako je Indijanec napadal, podrobnosti gavčevske kulture. Tudi za ples imamo posebnega profesorja.

- Sodeluje mnogo mladih. S kakšnim razpoloženjem je mladina pristopila k tej zamisli?

- Mladina me je presenetila. Takoj so se zavedli

Blaž Miklić: „Hvala vsem ...“

Življenje in tragedija gavča

Igra „Martin Fierro“ je razdeljena na tri dejanja in enajst slik. V uvodu stari gavč pripoveduje, kako je bilo življenje gavča na začetku in kako se je potem razvilo skoraj v tragedijo.

Igra se začne v veselju, ki ga je užival Martin Fierro v tistem prvem času. Glavni junak pripoveduje, kako se živi v pampi. Sredi tega veselega razpoloženja pride sodnik, ki nabere gavče da bi kot vojaki branili mejo pred Indijanci. Tukaj se začne tragedija. Težko je slovo od žene in otrok, ko odide skupaj z drugimi v kasarno.

Pri vojakih pa jih pustijo brez hrane, pijače in brez plače, ki so jim jo obljubili. Zato Fierro izrabí indijanski napad in ubeži. Vrne se domov a najde le pogorjčje. Star sosed mu pove o usodi žene in otrok. Fierro pade v obup in se zaobljubi, da bo iskal otroke dokler jih ne najde. Kot dezertar in postopač hodi od vasi do vasi, od pulperije do pulperije.

Na nekem plesu ubije zamorca; drugič ubije krajevne prepepača. Zato ga ipę policija in ga zasači v pampi med spanjem. Napade ga ves oddelek a on se junako ubrani. Vodja policistov, Cruz, občuduje njegovo junakstvo in se mu pridruži. Pove mu svojo lastno življenjsko tragedijo in tako nadaljujeta pot, gavč ob gavču.

Da se odtegneta roki pravice ubežita k Indijancem. Tam Cruz umre, Fierro pa ubije Indijanca, repí ujetnico in pobegne z njo. Znova hodi od pulperije do pulperije ter končno sreča oba sinova in pe sina prijatelja Cruza. Tukaj se tudi porodi kontrapunkt poštenega gavča ob „starem Vizkaču“, ki je varuh starejšega Fierovega sina. Sredi veselja srečanja pride črnc, brat tistega, ki ga je Fierro ubil. Med njima pride do vitka igre z nepozabno „pažado“.

Na koncu že stari Martin Fierro govori sinovom resnice in izkupnje, ki naj jih spremljajo v življenju. Nato se razidejo in vsak gre po svoji poti v novi svet.

vážnosti tega dela in skupno smo lepo repíli razne težave. Vidim, da mladina rada nastopa. Le nekoliko bolj bi se morali izpopolniti v slovenščini. Moramo pa se zavedati, da brez mladine ni prihodnosti. V např skupnosti je to pe bolj vidno.

- Bi za konec pe kaj dodal?

- Samo besede zahvale. Kar vsem po vrsti. Tinetu Debeljaku ml., ki je posodobil besedilo. Vsem igralcem, domačim in iz drugih Domov, posebej pa Martinu Selanu, ki je korajžno sprejel težko glavno vlogo. Iskreno povabim vse, da si igro ogledajo. Končno pa želim izraziti globoko željo, da bi ta Martin Fierro lahko kdaj potoval v Slovenijo. Prepričan sem, da bi ga v domovini z velikim zanimanjem sledili in sprejeli. Vem, da bi potrebovali finančno pomoč podjetij in ustanov, ker sicer bi bila izvedba nemogoča. Upam, da ne bo ostalo samo pri želji.

Pogovarjala se je Katica Cukjati

HODIL PO ZEMLJI SEM NAŠI...

Kras I

Kras, 300-400 m visoka apnenska planota, leži med Tržapkim zalivom, Vipavsko dolino, grebenom Vrempeice ter hribovjem Brkini in Slavnik. Za to planoto so značilni krapki pojavi, kot so jame in brezna, slepe in suhe doline in vrtače. Gozdove so v preteklih stoletjih posekali — pravijo, da so debela uporabili za kole pri gradnji Benetk — nastali so papniki, ki jih sedaj pogozdujejo. Pokrajina je kamnita in za pridobivanje povrpin za obdelavo je bilo treba odstraniti ogromno kamenja, ki so ga uporabljali za gradnjo hip in zidov, pe strehe so bile iz kamnitih skodel, ponekod se žlebovi iz izdolbenega kamenja. Vedno večje povrpine so nasajene z vinogradi, značilno vino je teran. Ki prav dobro „pape“ s krapkim prputom = svinjsko stegno presuþeno na

zraku. Pri supenju seveda pomaga krapka burja, mrzel in večkrat močan veter, ki brije čez Kras proti morju.

Obipčimo nekaj naselij v tej tako značilni slovenski pokrajini.

Kostanjevica na Krasu: naseljena je bila že v prazgodovini, o čemer pričajo ostanki najdenega gradipčja. V 1. svetovni vojni so bili tu hudi boji med Italijani in Avstrijci in vas je bila popolnoma poruþena. Leta 1944 so jo pa deloma požgali Nemci. V bližini se je nahajal kamnolom marmorja.

Komen: Stoji na križipču cest iz Branika, Štanjela, Dutovelj, Gorenjskega in obmejnih krajev. Naselje je obdano s papniki in vinogradi. Februarja 1944 so ga okupatorji požgali. V baročni župnijski cerkvi sv. Jurija je glavni oltar odlično kamnosepko delo. Na vzpetini nad vasjo stoji

cerkev Marijinega vnebovzetja — Marijina cerkev v Oberpjanu z letnico 1644.

Branik — prej Rihemberk; prebivalci se v glavnem bavijo s sadjarstvom in vinogradništvo. Nad naseljem stoji impozanten grad Rihemberk, ki je omenjen že leta 1230. Večkrat je bil prezidan. V 1. svetovni vojni je bila v njem avstrijska vojakpa bolnica. Februarja 1944 so Nemci naselje požgali, grad je bil delno poruþen, obnavljati so ga začeli v 50. letih.

Štanjel: vas stoji na griču Turn, grajena je iz kamna, hipę stoje strnjene in je obdana z obzidjem, kar ji daje videz srednjeveškega mesteca in je izreden urbanistični spomenik. Grič je bil naseljen že več stoletij pred Kristusom; na njem so odkrili ilirske grobove. Tudi Rimljani so imeli tu postojanko. Napđ so tudi sledo-

ve utrdbe iz 12. stol. Obzidje je bilo zgrajeno kot obramba pred Turki. Med svetovnimi vojnami je arhitekt Fabiani pod obzidjem uredil obsežen park, po njem imenovan, sedaj je zapuþčen.

Vas **Tomaj**, na pobočju griča Tabor; naselitev sega v prazgodovino. Cerkev svetih Petra in Pavla ima datum 1637, notranjost je 1928 poslikal T. Kralj. V župnišču je knjižnica v 37 jezikih, z rokopisi iz leta 1600. V Kosovelovi hipę je spominska soba Srečka Kosovela, ki je tu nekaj časa živel in umrl. (S.K., 1904-26, pesnik, pudiral je v Ljubljani, izdajal dijapki list Lepa Vida, kjer je objavil svoje prve pesmi. Njegove pesmi so bile prvič urejene in izdane 1927, Zbrano delo in izbor „Zlati čoln“ in „Integrale“ 1931. Kosovelova ekspresionistična lirika ima dva pola: intimno doživljajskega — impresije iz Krasa — in socialno kritičnega).

V bližini je vas **Dutovlje**. Oba naselja sta obdana z vinogradi in sta skupaj krapko vinogradniško

sredipčje. Dutovlje je bilo prvič omenjeno že 1281, cerkev sv. Jurija je iz 1450, posvetil jo je tržapki pkof, poznejpi papež Pij II.

Sežana — 4900 prebivalcev, je gospodarsko in kulturno sredipčje Krasa. Gospodarsko podlago ji daje njena obmejna prometna lega in piroko vinorodno zaledje. V mestu je velika vinska klet in moderni kulturni dom, imenovan po Srečku Kosovelu.

Med mestom in 2 km oddaljenim mejnim prehodom Fernetiči, eden najvažnejpih med Slovenijo in Italijo, je vrsta dejavnosti, ki so povezane z obmejnimi prometom, med drugim, tudi carinarna.

Ob sedanji Sežani so vodile prometne ceste že od prazgodovine naprej. Naselje se prvič omenja med 1060 in 1083. V začetku 18. stol. ob graditvi ceste Dunaj — Trst se je furmanski promet pe posebno razvil, z vso potrebno infrastrukturo. Po zgraditvi železnice 1857 se je pa cestni promet znatno zmanjpal.

Zbral in priredil Franci Markež

Zbornik o Ukmarju

Pri Celjski Mohorjevi so izdali zbornik Ukmarjev simpozij v Rimu, ki prinapa znanstvene prispevke o tržapkem duhovniku dr. Jakobu Ukmarju, medtem ko se Božidar Radop pri sedemdesetih letih predstavlja s svojim prvencem, knjigo Zlatnik polne lune, ki jo je podnaslovlil Moje dvajseto stoletje. Avtor v avtobiografskem delu prepelata svoja pevnilna znanja s področij znanosti, zgodovine in kulture.

Ukmarjev simpozij, ki je v organizaciji Slovenske teološke akademije potekal leta 2005 v Rimu, je orisal življenje in čas tržapkega duhovnika dr. Jakoba Ukmarja (1878-1971). Udeleženci simpozija so v svojih referatih osvetlili Ukmarjevo osebnost, ki je veliko prispevala k pomirritvi duhov in k strpnemu sožitju vernikov dveh narodnosti na ozemlju tržapke pkofije.

NOVICE IZ SLOVENIJE

ŠE ENA O ALEKSANDRINKAH

Knjiga Marjana Tompiča z naslovom Južni veter je že drugo avtorjevo delo, v katerem se posveča tematiki aleksandrinski oziroma "Egipčank", slovenskih žensk, ki so največkrat kot dojilje in guvernante s trehuhom za kruhom odhajale v Egipt, doma pa puščale svoje moške in majhne otroke. Tompič je njihove usode upodobil skozi različne vidike, tako skozi njihove lastne zgodbe kot tudi skozi zgodbe teh, ki se jih je njihovo življenje dotikalo. Knjiga je izšla pri Društvu 2000, spremno besedo je napisal Milan Dekleva.

GOZDNO GOSPODARSTVO - CERKVENO PODJETJE

Družba za storitve Metropolitana, katere lastnica je Nadškofija Ljubljana, je objavila ponudbo za odkup delnic Gozdnega gospodarstva Bled. Ponudba se nanaša na vseh 611.900 navadnih imenskih delnic z nominalno vrednostjo 1000 tolarjev, Cerkev pa za vsako ponuja po 2650 tolarjev. Direktor blejske družbe Zvone Šolar je nato sporočil, da soglaša s ponudbo za prevzem. "Ta namreč naš družbi omogoča nadaljevanje izvajanja vseh gozdarskih aktivnosti in začrtane poslovne politike ter s tem ohranitev delavnih mest tudi po denacionalizaciji," je pojasnil Šolar.

LIPA — SLOVENSKI CROMAGNON

Okrožno sodišče v Ljubljani je prejelo tožbo svojcev deklet, umrlih 23. decembra lani v tragediji pred diskoteko Lipa v Spodnjih Pirničah. Svojci treh deklet - starši, bratje in sestre - so civilno tožbo vložili proti sedmim naslovnikom. Od njih zaradi duševnih bolečin zahtevajo odškodnino v višini 54 milijonov tolarjev. Svojci treh deklet so v tožbo vključili vse, za katere menijo, da so na kakršen koli način odgovorni za nastalo škodo. - V Občini Medvode pa so ponovili svoje stalpce, da občina ni pristojna za zaprtje lokala.

MOZART — PA TUDI LINHART!

Letopisne kulturno leto je v znamenju 250-letnice rojstva Wolfganga Amadeusa Mozarta, toda leta 1756 se je rodil tudi veliki razsvetljenec Anton Tomaž Linhart (1756 - 1795), ki se je v slovensko zavest usidral predvsem kot avtor komedij Županova Micka in Ta veseli dan ali Matiček se ženi. V Slovenskem gledališkem muzeju so predstavili dejavnosti ob Linhartovem letu, ki naj bi, kot je dejal direktor muzeja Ivo Svetina, nenazadnje opomnile na to, da je bil Linhart za Slovence pomembnejši kot Mozart za Avstrijce.

M+M: MARIBOR IN MERCEDES

Vodstvo Tovarne vozil Maribor (TVM) je z avstrijsko družbo Magna Steyr uradno sklenilo dogovor o prenosu proizvodnje okvirjev za pasije terenskega vozila mercedes G na mariborsko podjetje. Pogodbo sta podpisala direktor TVM Dušan Mežnar in podpredsednik uprave grafičnega podjetja Dieter Schultz, ob tej priložnosti pa so tudi uradno zagnali proizvodnjo, ki v Mariboru poskusno poteka že od avgusta in v kateri je zaposlitev dobilo 30 novih delavcev.

PO SVETU

ZASEDANJE NARODOV

Na sedežu Združenih narodov v New Yorku se POTEKA splošna razprava 61. Generalne skupščine Združenih narodov, ki bo trajala do 29. septembra. Udeležili se je bodo številni predsedniki držav in vlad ter ministri, med njimi tudi visoki zunanje-politični predstavnik Evropske unije Javier Solana in evropska komisarka za zunanje odnose in evropsko sosedsko politiko Benita Ferrero-Waldner. Ključne teme razprav bodo razmere na kriznih žariščih, reforma Združenih narodov in izbira novega generalnega sekretarja svetovne organizacije. Srečanja se iz Slovenije udeležuje tudi zunanji minister Dimitrij Rupel. Nastopil JE na plenarnem delu v ponedeljek, 25. septembra.

MADŽARSKI ZAPLETI

Kljub nenehnim javnim protestom madžarski premier Ferenc Gyurcsany zavrača pozive protestnikov k odstopu. Zatrnil je, da namerava nadaljevati program reform, ki si jih je zastavila njegova vlada. Ob tem pa dodal, da namerava z vsemi sredstvi znova vzpostaviti red v državi, potem ko je v Budimpešti izbruhnilo nasilje med nasprotniki vlade in policijo. Vzrok protestom so tajni zvočni posnetki, na katerih premier priznava da je za uspeh na volitvah lagal o stanju v državi.

ŠIRJENJE EVROPE

Evropski parlament se bo ta teden sestal na drugem septembrskem plenarnem zasedanju v Strasbourgu, na katerem bo največ pozornosti namenil nadaljnjim pritvam Evropske unije. Tako bodo poslanci obravnavali poročilo Evropske komisije o pripravljenosti Bolgarije in Romunije na vstop v povezavo 1. januarja 2007 ter ocenili napredek Turčije. Med drugim bodo razpravljali o politiki do

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENCI V ARGENTINI BUENOS AIRES Balantičev večer

Drugi letojnji literarni večer Slov. kult. akcije je bil preteklo soboto posvečen pesniku Francetu Balantiču. Zdi se, da se je prirediteljem z njim mudilo, ker niso hoteli počakati na novembrsko obletnico njegove smrti, da bi tako stal v lepi zaporedni vrsti prejšnjeletnih njegovih večerov.

Program tega večera je bil, kakor je to že za pozdravnimi besedami omenil g. Simčič, sestavljen tako, da nam je skupal vsaj v prvem delu, bolj kot Balantičev genij, približati Balantiča — človeka. Prav zaradi tega je bil večer prijetno presenečenje po vsebini, kakor tudi po izvedbi sami.

V Lanusu je bila v nedeljo, 16. septembra lepa mladinska prireditev. Pripravili sta jo tamopnja delovna odseka SDO in SFZ. Udeležba rojakov na njej je bila velika. Poročilo bomo objavili v prihodnji številki.

Zabavna prireditev Slovenske besede je preteklo soboto zvečer privabila v obširne prostore kluba Excelsior v Santos Lugares izredno veliko množico naših rojakov, ki si je ob prvovrstni postrežbi in prijetni muziki Harmony Jazz mogla razživeti v vsej svoji polnosti. Z veseljem je ugotoviti, da k prireditvam Slovenske besede vedno pride lepo pevilo naših rojakov z Gorike in Primorske.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Janeza Strah in njegove žene ge. Marije, roj. Koepinger v Lanusu, se je 2. septembra rodil sinček, ki je pri krstu dobil ime Janez-Jože. Družino g. Marjana Lobode in njegove žene, ge. Albince, roj. Žonta je pa razveselila hčerka. Krstil jo je g. Ladko Lenček CM na ime Marija Helena. Za botra sta pa bila gdč. Štefka Žonta in g. Ivan Smole. Srečnim staršem napre čestitke.

RAMOS MEJIA

Krajevni odbor. Društvo Slovencev v Ramos Mejia priredi v nedeljo 30. septembra t.l. ob pol sedmih zvečer v cerkveni dvorani v Ramos Mejia svoj osmi prosvetni večer, ki je združen z občnim zborom Krajevnega odbora Društva Slovencev.

Na program je zanimivo predavanje urednika Svobodne Slovenije g. Jožka Kropfja o predvojnem političnem dogajanju v Beogradu.

Za zaključek sledi aljivi prizor: Pred kolodvorom.

Svobodna Slovenija, 20. septembra 1956 - t. 38

priseljencev, beli knjigi o storitvah splošnega interesa ter uveljavljanju območja svobode, varnosti in pravice.

TUDI NATO SE ŠIRI

Na vrhu zveze NATO 28. in 29. novembra v latvijski Rigi ne bodo izdajali povabil za članstvo, ampak bodo poslali pozitivno sporočilo državam, ki si tega želijo. Člana ameriške administracije sta med drugim na novinarski konferenci prisotne seznanila z ozadjem pred ministrskim srečanjem zaveznictva. To bo potekalo ob robu začetka 61. Generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku, kjer bodo največ pozornosti namenili novembrskemu vrhu v Rigi in položaju v Afganistanu.

KOPRIVA NE POZEBE

Francoski predsednik Jacques Chirac je poudaril, da vest o smrti vodje teroristične mreže Al Kaida Osama bin Ladna ni potrjena. Obenem je izrazil presenečenje, da je francoski časnik L'Est Republicain objavil zaupno

SLOVENCI IN ŠPORT

SMOLA!

Slovenski as na bradlji Mitja Petkovšek je imel veliko smolo v času intenzivnih priprav na bližnje svetovno prvenstvo v moški in ženski poptorni gimnastiki, ki ga bo od 13. do 21. oktobra gostil danski Aarhus. Na treningu - v telovadnici sta pozno zvečer pri vadbi novega elementa ostala le Petkovšek in njegov trener Edi Kolar - si je namreč hudo izpahnul dva prsta na levi roki. "Nastop na bližnjem svetovnem prvenstvu je zato zelo vprašljiv, k sreči pa so zdravniki precej optimistični vsaj glede moje vrnitve h gimnastiki," je precej v roku dejal Petkovšek.

TENIŠKI OPEN SLOVENIJA

Na odprtem teniškem prvenstvu Slovenije v Portorožu (WTA z nagradnim skladom 145.000 ameriških dolarjev) je v prvem krogu glavnega turnirja presenetljivo izpadla prva slovenska igralka in prva nosilka turnirja Katarina Srebotnik, potem ko je izgubila z Martino Sucho. Slovakinja je zmagala s 4:6, 6:4 in 6:4.

V slovenskem obračunu je 20-letna Andreja Klepač, ki je za nastop dobila posebno povabilo, premagala štiri leta mlajšo Tadejo Majerič, ki si je nastop priborila s tremi zmagami v kvalifikacijah, s 6:4 in 7:5. Klepačeva se je nato prebila do četrtfinala, kjer je izgubila z Avstrijko Tamaro Paszek s 4:6 in 2:6.

Prvo mesto na tem turnirju je zasedla petnajstletna Avstrijka Tamira Paszek, ki je v finalu premagala štiriindvajsetletno Italijanko Eleno Mario Camerin s 7:5 in 6:1. Ena najboljših mladink na svetu je doslej je na WTA turnirjih igrala štiri sedmič, petič v tej sezoni, iz kvalifikacij pa se je zavihtela do končne zmage, ki ji je ob 95 točkah za svetovno lestvico prinesla tudi 22.900 dolarjev nagrade.

RITMIČNA GIMNASTIKA

Na evropskem prvenstvu v ritmični gimnastiki v Moskvi je Rusinja Vera Sesina osvojila naslov evropske prvakinja v mnogoboju med članicami. med dvajset najboljšimi mnogobojkami stare celine pa je nastopila tudi slovenska tekmovalka Mojca Rode (57.850 točke), ki je s 14. mestom dosegla tudi najboljši rezultat na evropskih prvenstvih.

OSEBNE NOVICE

Poroka

V cerkvi Marije Pomagaj sta se poročila Verónica Ceberio in Gabrijel Selan. Za priče so bili Juan Manuel Ceberio in Silvia Susana Piedrabuena ter Jože Selan in Marija Gredar; poročal je Pavle Novak CM. **Novoporočencema čestitamo in želimo vso srečo!**

DAROVALI SO

Zveza slovenskih mater in žena se toplo zahvaljuje darovalcem v dobrodelni sklad: N.N., Caparachay, 100.- pesov; N.N., Berazategui, 100.- pesov. **Bog povmi dobrotnikom!**

poročilo francoske zunanje obveščevalne službe DGSE o domnevni smrti bin Ladna. Kot je pisal časnik, ki se sklicuje na francoske obveščevalne vire, naj bi bin Laden avgusta umrl v Pakistanu za posledicami trebušnega tifusa. Francosko obrambno ministrstvo navedb o smrti vodje Al Kaide ni ne potrdilo ne zanikalo.

CLINTON PROTI REVŠINI

Nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton je v New Yorku organiziral tridnevno donatorsko konferenco. Na njej so voditelji držav, podjetniki in številni posamezniki obljubili, da bodo namenili skupno 7,3 milijarde ameriških dolarjev pomoči za boj proti revščini, segrevanju ozračja in medverskim napetostim. Sredstva bodo namenjena tudi za druga področja. Ameriško-indijska fundacija bo namreč prispevala 1,5 milijona dolarjev za boj proti aidsu v Indiji. Predsednik arabsko-ameriškega inštituta za raziskave Jim Zogby pa je predlagal, da bi začeli predvajati televizijske oddaje, s katerimi bi okrepili dialog med mladimi Arabci in Američani.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinectis.com.ar
Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Urednik: Tone Mizerit
Sodelovali so: Tine Debeljak (slovenska politika), Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Franci Markež, Branko Rebozov, Pavlina Dobovšek, Marija Ivana Tekavec, Matjaž Čeč, Marko Vombergar, Katica Cukjati, Dominik Oblak.
Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 100, pri pošiljanju po pošti pa \$ 130; obmejne države Argentine 120 USA dol.; ostale države Amerike 135 USA dol.; ostale države po svetu 145 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 95 USA dol. za vse države. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.

Čeke: v Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

GOSPODARSTVO

Finančne storitve. Tel.: 4482-2633 / 15-4526-9535. Od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure.

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucia Bogataj

H. Yrigoyen 2682 L. 5 - San Justo

Tel. 4441-1264 / 1265

ZDRAVNIKI

Dr. Klavdija V. Bavec - Nevrolog - Nevropsihiater. Konzultorij na Caballito in Tabladi. Ordinira ob torkih in četrkih od 13. do 19. ure. Ob sobotah od 9. do 14. ure. Prijave na telefon: 4652-7967. Nujno pa na 15-4409-4437.

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI

Dr. Vital A. ič, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpacf.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

Dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

VALUTNI TEČAJ

V SLOVENIJI

19. septembra 2006

1 EVRO 239,6 SIT

1 US dolar 187,7 SIT

OBVESTILA

SOBOTA, 30. septembra:

Redni pouk na srednje olskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

V Na em domu slavnostna večerja ob 50. letnici Doma v San Justo.

NEDELJA, 1. oktobra:

Mladinski dan na Pristavi. Pričetek kulturnega programa ob 19.30.

Izredni občni zbor mutula Sloga, ob 10. uri v Slovenski hiši.

30. obletnica pri Svetogorski Kraljici z litanijami in sv. mašo, ob 16.30, José P. Varela 5272 — Buenos Aires.

SOBOTA, 7. oktobra:

Redni pouk na srednje olskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Predavanje za visoko olce lic. Francija Markeža „Zakaj smo tukaj“, ob 20. uri v mali dvorani Slovenske hiše.

NEDELJA, 8. oktobra:

51° Slovenski dan in 50° obletnica Na ega doma v San Justo, s celodnevni programom.

ČETRTEK, 12. oktobra:

Redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena, ob 16.30 v Slovenski hiši. Predaval bo Tone Mizerit „Ob strupeni poplavi medijev“.

PONEDELJEK, 16. oktobra:

Srečanje za mladino ki obiskuje 2. letnik srednje šole ali so v tej starosti, v Slompkovem domu. Vodijo g. Pavle Novak, g. Franci Cukjati in sodelavci.

ČETRTEK, 19. oktobra:

Zveza žena in materi iz San Martina, lepo vabi na svoj mesečni sestanek. Predaval bo arh. Jure Vombergar o „napadu na družino“ ob 16. uri v Domu.

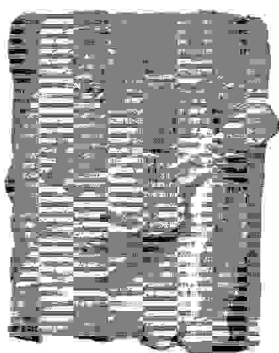
SOBOTA, 21. oktobra:

Redni pouk na srednje olskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši

NEDELJA, 22. oktobra:

39. obletnica na Pristavi

PORAVNAJTE NAROČNINO!

„Bratje združeni naj bodo“

OB 50. OBLETNICI NAŠEGA DOMA SAN JUSTO

- 7.30: Zbiranje gostov v Našem domu. Sprevod do sanhupke stolnice.
  - 8.00: Blagoslovitev oltarja Marije Pomagaj z Brezij in koncelebrirana sv. maša.
  - 9.30: Polaganje venca pred spomenikom generala San Martina na trgu v San Justu in nagovori.
  - 11.00: Dobrodopica in skupni zajtrk v Našem domu.
  - 12.00: Obisk razstave ob 50-letnici Doma.
  - 13.00: Kosilo
  - 16.00: Kulturni program: pozdravi, govor in uprizoritev igre „Martin Fierro“, v režiji Blaža Mikliča ter s sceno Toneta Oblaka.
- Nato prosta zabava ob spremljavi Slovenskega instrumentalnega ansambla.

Nakaznice za kosilo samo v predprodaji pri Mici Malavaič Casullo (Tel: 4441-5528) ali pri Mariji U tar Novljan v Na em domu vsak dan od 15. do 20. ure (Tel: 4651-4914).

Vsi prisrčno vabljeni!

V Cerkljah odkrili bogate najdbe

Območje Cerkelj na Gorenjskem je bilo že v preteklih desetletjih najdišče večjih arheoloških ostankov zlasti prazgodovinskih in staroslovanskih naselbin ter grobišč. To poletje pa so ob pripravah na gradnjo naselja Taber med Šmartnem in Poženikom odkrili novo bo-

gato najdišče. Arheologi so v dveh mesecih našli rimsko cesto in več antičnih grobov, septembra pa so odkrili tudi masivne temelje večjega objekta, ki zaradi bližine grobov ni hiša, ampak je najverjetneje tempelj ali svetišče.

Najdišče je za območje Gorenjske pravi unikat. Ostanki rimske ceste, večje pavilo antičnih grobov iz prvega stoletja našega šteta, med katerimi so nekateri tudi vzdani v grobnice, večji objekt, ki bi utegnil biti tempelj in bogate drobne najdbe, od steklene žare do okrasnih zaponk, kažejo na zelo intenzivno poselitev v prvem stoletju našega šteta.

Ostala najdišča na Gorenjskem so pričala o starejši poselitvi, ne pa tudi o antični. „Zaradi prve tovrstne arhitekture, kakrno smo že našli na Dolenjskem, tudi na Gorenjskem pa lahko sklepamo o etnični povezavi med obema slovenskima regijama,“ je poudaril predstavnik.

Arheologi so že julija blizu potoka Ppata med naseljema Šmartno in Poženik

SLAVNOSTNA VEČERJA

ob 50. OBLETNICI NAŠEGA DOMA SAN JUSTO

v soboto 30. septembra 2006, ob 20. uri.

- **Kulturni program:** nastopajo otroci osnovne šole Franceta Balantiča, Mešani pevski zbor San Justo, mladina ter druge organizacije Našega doma.
- **Pojecjo** Magdalena Jerman, Veronika Malovrh in Marko Štrubelj.
- **Večerja** ob zvokih Slovenskega instrumentalnega ansambla.

Nakaznice za večerjo samo v predprodaji pri Mici Malavašič Cassullo (Tel: 4441-5528) ali pri Mari Uštar Novljan v Našem domu vsak dan od 15. do 20. ure (Tel: 4651-4914).

Hipólito Irigoyen 2756
San Justo - Buenos Aires

odkrili sledi staroslovanske poselitve iz sedmega in osmega stoletja ter objekta iz zelo stare železne ali pozne bronaste dobe iz časa od desetega do osmega stoletja pred našim štetjem. To ni bilo presenečenje, saj so na bližnjem Milharjevem hribu leta 1968 našli žarni grob iz osmega stoletja pred našim štetjem, pri cerkvi

svetega Martina v Šmartnem pa 12 staroslovanskih grobov iz devetega in desetega stoletja našega šteta. Avgusta letos pa so začeli odkrivati tudi ostanke rimske oziroma antične poselitve na območju. Zemljipče, ki je zaradi bližnjih bogatih arheoloških najdb prešlo pod zapčito, so pred predvidenim začetkom

gradnje naselja brez oviranosti natančno sondirali. „To sondiranje je pokazalo, da bi morale biti bogatejše najdbe na vzhodni strani, a se je izkazalo, da je na zahodu več arheoloških ostankov, zato je bilo potrebno dodatno sondiranje,“ je povedal Sagadin in pojasnil, da s tem naraščajo tudi stroški financiranja izkopavanj.

Razstava ob 100-letnici p. Simona A iča

V Slovenskem verskem muzeju so se z razstavo z naslovom Ob stoletnici rojstva patra Simona Apča (1906-1992) pridružili nizu prireditev, ki so se v tem letu poklonile spominu na znamenitega dolenjskega zeliščarja. Prvi del postavitve je zajemal zbirko Apčevih osebnih predmetov, fotografij in knjig, v drugem delu pa sta predstavljena zeliščarstvo in ljudska medicina na Dolenjskem.

Jožef (pater Simon) Apč se je rodil 30. novembra 1906 v zaselku Trebež pri Brestanici. V samostan v Stični je prišel kot 13-letni gojenec. Gimnazijo in maturo je končal na Poljskem, kamor je odpel na pomoč propadajočemu poljskemu cistercijanskemu samostanu Mogila pri Krakovu. Bogoslovje je študiral v cistercijanskem samostanu Marienstatt v Nemčiji in v Ljubljani, je zapisano v sporočilu za javnost.

V cerkvi Žalostne Matere božje v Stični je bil leta 1930 posvečen v duhovnika. Za tem se je še dvakrat vrnil v Mogilo, kjer je bil magister novincev redovnih

bratov, predavatelj teologije in spovednik. V Ljubljani je od leta 1936 do leta 1941 služil kot prefekt v samostanskem Slompkovem zavodu, nato je v samostanu v Stični opravljal različne službe. Več let je bil magister novincev in klerikov, ki jih je poučeval teologijo. Prek 20 let je bil župnik vikar stiške župnije, 30 let pa samostanski prior.

Stiški samostan, ki ga je v vojnih letih vodil opat Avgustin Kostelec, je nudil zatočišče številnim slovenskim duhovnikom, ki jih je nemški okupator med vojno izgnal iz mariborske škofije in iz gorenjskega dela ljubljanske nadškofije. Mnogi od teh duhovnikov so bili starejši ljudje, pogosto bolni, zdravil pa je v vojnem času hudo primanjkovalo.

Z zelišči se je začel resneje ukvarjati po II. svetovni vojni.

Pater Simon je začel bolnikom pomagati s čaji iz domačih zdravilnih rož. Ker je pri zdravljenju naletel na različne bolezni, je kmalu ugotovil, da je njegovo znanje pomanjkljivo. Po zagnanem študiju domače in tuje literature je na področju zeliščarstva hitro napredoval. Njegova dejavnost je bila sprva omejena le na potrebe samostana, a je ta okvir kmalu prerasla, je mogoče prebrati na spletnih straneh stiške opatije.